

Канцедал Н. А.,
канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування
Лега О. В.,
канд. екон. наук, доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава

РИЗИК БЛОКУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ ЯК ЗАГРОЗА ПОДАТКОВІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Питання реалізації заходів щодо забезпечення та контролю податкової безпеки суб'єктів господарювання набуває особливого значення в українських реаліях. Невизначена політична та економічна ситуація в Україні також є особливо актуальною для сьогоденної української дійсності, де тиск на підприємства з боку податкових та інших державних органів є дуже високим. Також, Україна увійшла до списку країн з найбільш пекельними та шкідливими податковими системами. Відповідний рейтинг під назвою Tax Hells Index 2023 («Податкове пекло 2023») склав американський фонд «1841». На думку авторів рейтингу, перше місце займає країна з найгіршою економічною ситуацією. Україна в цьому рейтингу посідає четверте місце, але, як повідомляє фонд, цей рейтинг базується на результатах 2021 року, тобто до широкомасштабного вторгнення [1]. Таким чином, заходи щодо забезпечення податкової безпеки є першочерговим завданням в управлінні фінансово-економічною безпекою.

Однією з загроз податковій безпеці підприємств є блокування податкових накладних, адже якщо податкові накладні блокуються без належної реєстрації, це спричиняє низку проблем для бізнесу.

Податкові накладні, при відправці на реєстрацію, проходять кілька етапів автоматизованого моніторингу критеріїв оцінки ризиків:

1. Відповідність ознакам безумовної реєстрації (накладну виписано «на платника ПДВ» або на пільгову операцію; обсяг постачання до 500 тис. грн на місяць; достатній рівень податкового навантаження; врахування таблиці даних (щодо цієї ознаки, то у квітні 2023 року враховано лише 50% таких таблиць); ПН на сільгосппродукцію мікро- та малого підприємства, ПН на суму, меншу за 5 тис. грн.; РК на суму коригування, меншу за 5 тис. грн.) [2]. Якщо ПК підпадають під бодай одну з ознак безумовної реєстрації вони реєструються у ЄРПН. В такому система моніторингу їх одразу пропускає без перевірки платника ПДВ щодо ризиковості та самої ПН/РК на предмет ризиковості операції.

2. Перевірка критеріїв ризиковості платника ПДВ, які наведено в додатку 1 до Порядку № 1165. Їх поділяють на критерії щодо сумнівних (фіктивних) платників та сумнівних (фіктивних) дій платника (вчинених чи невчинених). В цьому переліку останній 8 – визнання операцій, здійснених платниками ПДВ, є

самим поширеним. Основні причини включення платників ПДВ до переліку ризикових є: співпраця з ризиковими контрагентами (постачальниками, покупцями); проведення операції, щодо якої у контролюючих органів є сумніви щодо наявності у платника необхідних ресурсів (трудових, матеріально-технічних, фінансових і т.д.); невстановлення факту придбання товарів, відображених у ПН/РК, поданих на реєстрацію за одночасного браку потужностей для їх виробництва, переробки, зберігання тощо [3].

3. Перевірка платника ПДВ на наявність позитивної податкової історії;

4. Перевірка ризиковості здійснення господарських операцій.

Практики виокремлюють низку причин для блокування ПК/РК: продаж товару за завищеними цінами чи великими націнками; виробництво товару та його доукомплектування (зупинка в реєстрації у зв'язку з зміною коду товару); розбіжність в одиницях вимірювання (неузгодженість при укладанні договору, вказання різної інформації у первинних документах покупця і продавця [4].

Отже, блокування податкових накладних – це проблема, яку треба вирішувати, оскільки за накопичувальним принципом вона породжує нові ускладнення: неможливість отримання контрагентами податкового кредиту; подальше блокування вхідних і вихідних ПН; ризик анулювання ліцензії компанії унаслідок потрапляння до переліку ризикових; створення підстав для перевірки з боку податківців. Для отримання потрібного результату доцільно дотримуватися всіх норм податкового законодавства та залучати фахівців в питання оподаткування.

Список використаних джерел

1. Коваленко О. Україна потрапила до п'ятірки країн з найгіршою податковою системою у світі. URL: <https://cutt.ly/swY3jtXj> (дата звернення 09.11.2023).

2. Бобрик Н. Безумовна реєстрація: які ПН/РК під неї потрапляють. *Все про бухгалтерський облік*. 2023. № 92. С. 13-14.

3. Топ-5 причин блокування податкових накладних URL: <https://cutt.ly/mwY3jd5P> (дата звернення 09.11.2023).

4. Нові правила у блокуванні податкових накладних – причини та як уникнути. URL: <https://cutt.ly/bwY3jbHP> (дата звернення 09.11.2023).